

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Ele Liiv (eesistuja), Margo Klaar, Peeter Pällin
Otsuse tegemise aeg ja koht	06.01.2020, Tallinn
Tsiviilasja number	2-18-16076
Tsiviilasi	Polybius Foundation OÜ hagi XX vastu võlgnevuse ja viivise väljamõistmiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 28.05.2019. a otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	XX apellatsioonkaebus
Tsiviilasja hind apellatsioonimenetluses	72 143,90 eurot
Menetlusosalised ja nende esindajad	Hageja: Polybius Foundation OÜ (registrikood 14202836), lepinguline esindaja vandeadvokaadi abi Triin Toom Kostja: XX (isikukood XXXXXXXXXXXXX), lepinguline esindaja vandeadvokaat Viktor Särgava
Kohtuistungi toimumise aeg	16.12.2019

RESOLUTSIOON

1. Jätta Harju Maakohtu 28.05.2019. a otsus muutmata.
2. Jätta XX apellatsioonkaebus rahuldamata.
3. Jätta poolte apellatsioonimenetluse menetluskulud XX kanda.
4. Rahuldada Polybius Foundation OÜ taotlus hüvitatavate menetluskulude suuruse kindlaksmääramiseks osaliselt 3752 euro ulatuses. Välja mõista XX-lt Polybius Foundation OÜ kasuks apellatsiooniastme menetluskuludena 3752 eurot.
5. Menetluskulude tasumisega viivitamise korral tuleb XX-lt tasuda käesoleva lahendi jõustumisest alates kuni täitmiseni viivist võlaõigusseaduse § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud ulatuses.

Edasikaebamise kord

Otsuse peale võib edasi kaevata üksnes vandeadvokaadi vahendusel Riigikohtule 30 päeva jooksul alates otsuse kättetoimetamisest. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 218 lg 4 kohaselt võib hagimenetluses Riigikohtus menetlusosaline ise esitada menetlusabi saamise taotluse. TsMS § 187 lg 6 kohaselt peab seaduses sätestatud tähtaja järgimiseks tegema menetlusabi taotleja tähtaja kestel ka menetlustoimingu, mille tegemiseks ta menetlusabi taotleb, eelkõige esitama kaebuse. Kaebuse põhjendamiseks või riigilõivu tasumiseks või kaebuses esineva sellise puuduse kõrvaldamiseks, mis on seotud menetlusabi taotlemisega, annab kohus mõistliku tähtaja pärast menetlusabi andmise taotluse lahendamist, kui nimetatud taotlus ei olnud esitatud põhjendamatult või tähtaja pikendamise eesmärgil. See ei välista menetlustähtaja ennistamist.

Hagiavaldus

1. Polybius Foundation OÜ (hageja, vastustaja) esitas XX (kostja, apellant) vastu hagi, milles palub tuvastada, et hagejal ei ole kostja ees rahalist kohustust 64 120 eurot seoses perioodil 05.06.2017-13.06.2017 kostja poolt hagejale tasutud summadega. Hageja palub jätta menetluskulud kostja kanda.

Hagi asjaolude kohaselt korraldas hageja perioodil 31.05.2017-30.06.2017 ühisrahastuse kampaania kasutades *blockchain* tehnoloogiat loodava finantsasutuse loomiseks. Ühisrahastuse raames oli soovijatel võimalik rahastada hageja äriühingut, saades oma rahastuse eest vastu tokeneid (krüptoraha). Tokenid on digitaalselt ülekantavad, säilitatavad ja kaubeldavad ning tõendavad osalemist ühisrahastuse kampaanias. Ühisrahastuse kampaanias osaleja huvi rahastuses osalemisel oli valdavas osas võimalus kaubelda krüptorahaga, mille väärtus võib ajas oluliselt muutuda ning selliselt anda ühisrahastuses osalejatele võimaluse müüa krüptoraha edasi kallimalt kui algselt tasutud summa. Samal ajal eksisteerib tokenite ostmise juures risk, et soetatud tokenite väärtus ajas oluliselt väheneb ning ühisrahastuse kampaanias osalejal ei ole võimalik krüptoraha ilma kahjumita müüa.

Hageja ning ühisrahastuses osalejate omavahelisi õigusi ja kohustusi reguleerivad ühisrahastuses osalemise tingimused (edaspidi tingimused). Ühisrahastuses osalemiseks oli igal rahastajal kohustus kinnitada, et ta nõustub ühisrahastuses osalemise tingimustega (p 8). Nimetatud tingimused kujutavad endast müügilepingut hageja ja ühisrahastuse kampaanias osaleja vahel. Ühisrahastuses osalejatel oli võimalik panustada hageja äriprojekti arendamisse läbi rahaliste maksete. Hageja kohustus rahastajale vastutasuks väljastama ühe Polybius Tokeni (PLBT) iga tasutud 10 USD või 9 euro eest, millele võisid teatud tingimustel lisanduda ka boonus-tokenid.

Kostja otsustas ühisrahastuses osaleda ning registreeris endale 04.06.2017 hageja kodulehel konto, kinnitades, et on tingimustega tutvunud. Ühtlasi pidi kostja tingimustega uuesti nõustuma iga ostu sooritamisel. Kostja on teinud hagejale ettepanekud PLBT-de omandamiseks rahastuse eest kogusummas 64 120 eurot ning hageja on pakkumustega nõustunud ning väljastanud kostjale vastava summa eest PLBT-sid.

24.10.2018 on notari juures tõestatud hoiustamisavaldus, millega hageja hoiustas notari deposiitkontole vaidlusaluse 64 120 eurot ning seadis summa hagejale tagastamise sõltuvusse kohtulahendist, mis tuvastab, et kostjal puudub hageja vastu nõue. Hageja on kandnud kostja elektroonilisse rahakotti kokku 8549,33 PLBT-d, s.o üks PLBT iga annetatud 9 euro eest ja boonused. Pärast kostja poolt PLBT-de omandamist on PLBT-de turuhind vähenenud. Kostja tundis hinna vähenemise üle muret ning saatis 30.03.2018 hagejale sõnumi, mille kohaselt

soovis PLBT-de ostmisel nende hilisemast müügist kasu teenida või vältida kahjumisse jäämist. Kostja on PLBT-de väärtuse vähenedes asunud väitma, et ei ole hagejaga lepingut sõlminud, esitades hagejale pankrotihoiatuse ning kohtusse pankrotiavalduse. Hagejal on õiguslik huvi tuvastushagi esitamiseks, sest kostja on alusetult esitanud hageja vastu nõude ja pankrotiavalduse ning kahjustanud sellega oluliselt hageja mainet ja usaldusväärust teiste ühisrahasutuse kampaanias osalejate silmis, keda on kokku 24 756.

Hageja ja kostja vahel on sõlmitud kehtiv müügileping ja pooled on lepingust tulenevad kohustused täitnud. Kostja oli nõustunud ühisrahasutuses osalemise tingimustega, mis hoiatasid võimaliku PLBT-de hinna kõikumise eest suures ulatuses. Tingimustega nõustumisel kinnitas kostja, et hageja on vabastatud võimalikust hinna kõikumisega seonduvast vastutusest.

Kostja vastus ja vastuhagi

2. Kostja palus jätta hagi rahuldamata ja menetluskulud hageja kanda.

Tingimustega ei saa lepingu olemasolu tõendada. Hageja ei ole tõendatud, et hagi lisatud tingimusi oleks kostjale tutvustatud ja kostja oleks nendega nõustunud. Tingimustes ei ole kirjas, kuidas ja mis tingimustel poolte vahel leping sõlmitakse. Tingimuste kohaselt ostu-müüki ei toimu, sest punktis 2.1. nimetatakse osaleja poolt tehtavat sooritust annetuseks ehk raha tasuta ära andmiseks. Lepingul alusel tasuta raha ära andmine on müügilepingu olemusega vastuolus.

Hageja esitatud pakkumustel ja nõustumistel ei ole kostja nime ega allkirja. Nendest ei nähtu lepingu sõlmimiseks nõutava offerdi ja aktsepti esitamist. Tingimuste alusel ei saanud hageja kostjaga kehtivat lepingut sõlmida, kuna kostja on tarbija ja leping on tühine, kuna tingimused ei sisalda VÕS § 14¹ lg 1 kohaselt nõutavaid andmeid. VÕS § 141 lg 3 kohaselt on tarbija kahjuks rikkumise tagajärjeks kokkuleppe tühisus. Tingimuste alusel lepingu sõlmimisel oleks tegemist VÕS § 62¹ lg 1 nimetatud arvutivõrgu abil sõlmitud lepinguga. Kostja kandis hagejale raha lepingu sõlmimise ootuses, kuid leping jäi sõlmimata.

3. Kostja esitas 06.02.2019 hageja vastu vastuhagi, milles palub hagejalt kostja kasuks välja mõista 64 120 eurot, viivised 2894,30 eurot ja viivised alates 06.02.2019 kuni nõude täitmiseni seadusjärgses määras. Kostja tugineb nõude alusena VÕS §-le 1028. Kostja kandis hageja pangaarvele kokku 64 120 eurot lepingu sõlmimise ootuses. Lepingut hageja ja kostja vahel ei sõlmitud. Seetõttu ei olnud hagejal õiguslikku alust kostja poolt ülekantud summade saamiseks ja tasutud summad tuleb tagastada.

Maakohtu otsuse põhjendused

4. Maakohus rahuldab hagi ja tuvastas, et hagejal ei ole kostja ees rahalist kohustust 64 120 eurot seoses perioodil 05.06.2017-13.06.2017 kostja poolt hagejale tasutud summadega. Maakohus jättis kostja vastuhagi rahuldamata, menetluskulud kostja kanda, mõistis kostjalt hageja kasuks välja menetluskulud 6282,72 eurot ja viivise otsuse jõustumisest kuni täitmiseni hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt (6282,72 eurot) võlaõigusseaduse § 113 lg 1 teises lauses ettenähtud ulatuses.

Vaidlus puudus, et kostja:

- täitis hageja veebilehel registreerimislehe;
- kandis hageja pangaarvele kokku 64 120 eurot järgmiselt: 05.06.2017 – 320 eurot; 09.06.2017 – 5 000 eurot; 09.06.2017 – 5 800 eurot; 13.06.2018 – 25 000 eurot; 13.06.2018 – 28 000 eurot.

Maakohus tuvastas, et kostja täitis hageja veebilehel <https://ico.polybius.io> registreerimisvormi enda andmetega; kostja lõi endale konto 04.06.2017, kasutades konto loomisel sama e-postiaadressi, mille ta on esitanud ka kohtule enda kontaktina (XXX). Maakohus viis asjas toimunud istungil läbi vaatluse ja tuvastas, et konto registreerimisel on vajalik aktsepteerida tingimused ning kinnitada vastava märkega kastikeses, et isik on tingimustega tutvunud. Kastikest mitte tähistades ei ole võimalik kontot registreerida ja arvuti kuvab veateate.

Maakohus tuvastas video ja vaatlusega, et selline kastike tingimustega nõustumise kinnitamiseks oli veebilehel olemas juba ajal, mil kostja endale konto lõi ja ülekandeid tegi: video on avaldatud veebilehel [youtube.com](https://www.youtube.com) 11.06.2017; registreerimisvormil on kastike, millesse registreeruda sooviv isik peab panema linnukese tingimustega nõustumise kohta; nii konto registreerimisel kui ka tokenite ostmisel pidi ostja kinnitama üldtingimustega nõustumist (01:03 – 01:06); ostu sooritamisel avaneb aken, milles tuleb linnukese tegemisega kinnitada, et ostja on tingimusi lugenud, mõistab neid ning ei ole USA-ga tingimustes loetletud viisil seotud; ilma kinnitust andmata ei ole võimalik ostu lõpule viia, sest nupp „Invest“, millega ost lõpetatakse, muutub aktiivseks alles linnukese tegemise järel. Maakohus tuvastas kuvatõmmisega veebiarhiivist seisuga september 2017, et registreerumisvorm oli samasugune ka 2017. a, mil kostja konto lõi. Kostja pidi registreerimisvormi täites tähistama kastikese üldtingimustega nõustumise kohta ja kuivõrd tal on konto registreeritud, siis ta üldtingimustega ka nõustus. Sellega sõlmisid hageja ja kostja omavahelise raamlepingu, mille alusel kostja sai asuda Polybius Foundation Polybiuse tokeneid (edaspidi PLBT) ostutehingutega reaalselt ostma üldtingimustes kirjeldatud tingimustel.

Maakohus tuvastas tokenite ostupakkumiste väljatrüki, virtuaalraha ülekannete väljavõtte väljatrüki, kostja tokenite konto väljatrüki ja hageja pangakonto väljavõttega, et kostja sõlmis hagejaga lepingud tokenite ostmiseks ja sai enda makstud raha eest vastu tokeneid - hageja on vastutasuks rahasummade eest kandnud kostjale tema elektroonilisse rahakotti kokku 8549,33 PLBT-d. Kostja tegi PBLT-de omandamiseks kahe päeva jooksul kokku viis pakkumust, hageja andis pakkumustele nõustumused ja väljastas arved. Seejärel tasus kostja arved ning hageja kandis PBLT-d kostjale üle. Samade tõenditega on tõendatud, et kostja tasus hagejale kokku 64 120 eurot ja sai selle eest vastu 8549,33 PLBT.

Asjas on tõendatud, et kostja on oma registreerimisvormi täitnud, ühisrahastuses osalemise tingimused aktsepteerinud, teinud pakkumised PBLT-de omandamiseks, tasunud PBLT-de hinna ning saanud PBLT-de omanikuks – niisiis on kostja teinud korduvad tahteavaldused lepingute sõlmimiseks ning on lepingud ka täitnud. Pooltevaheliste lepingute sõlmimist tõendavad täiendavalt kostja sõnumite väljatrükid. Sõnumid tõendavad lepingu olemasolu, kuivõrd neis kajastub, et kostja on soovinud lepingu sõlmida ning on lepingu ka täitnud (raha tasunud) ja vastusooritusena PBLT-d saanud. Tegu oli müügitehingutega VÕS § 208 lg-te 1 ja 3 mõttes, kus hageja müüs PLBT-sid ja kostja neid ostis.

Tingimuste sissejuhatuse mõistete peatükist tulenevalt tähendab „annetus“ tingimuste mõttes annetajate poolt äriühingule PBLT eest kehtiva vahetuskursi alusel rahasumma tasumist. Seejuures täpsustab tingimuste p 2.1, et osalejad panustavad panga arendamisse raha ning saavad annetuste eest vastutasuks tokeneid. Tingimuste p 6 järgi kohustus hageja rahastajatele iga tasutud 10 USD või 9 EUR eest väljastama ühe PBLT. Seega on isiku raha ülekandmise soorituse eest ette nähtud vastusooritus tokenite üleandmise näol. Kostja väide, et tegemist oli „raha tasuta ära andmisega“, on sellest tulenevalt alusetu ning sõna „annetus“ tuleb tõlgendada

vastavalt tähendusele, mis lepingupooled sellele andsid. Kirjeldatud leping on eeltoodust tulenevalt müügileping.

Krüptoraha konto erinevus tavaraha kontost seisneb selles, et krüptoraha omanik ei ole tehingutes tuvastatav. Krüptoraha konto number esitatakse tähtede ja numbrite jadana, kust ei nähtu nimeliselt konto omanik. Kui vaadata tõendeid kogumis ja summasid, mis on makstud, vastu saadud tokenite arvu, nende tehingute kuupäevi ja kostja sõnumeid hagejale, on tõendatud, et tegu on kostja krüptoraha konto ja sellega seonduvate tehingute väljatrükiga.

Kostja näol ei ole tegemist tarbijaga (VÕS § 1 lg 5 ja tarbijakaitseseaduse § 2 lg 1 mõistes). Isik ei tegutse tarbijana mh siis, kui ta teeb tehingu huvist majandus- ja kutsetegevuse vastu (RKTKo nr 3-2-1-8-06, p 15). Hindamaks, kas tegu on iseseisva majandus-kutsetegevusega tuleb vaadelda, kas tegevus on järjepidev ja kas selle eesmärgiks on tulu saamine (RKTKo nr 3-2-1-66-14, p 16). Sarnaseid seisukohti on rõhutatud ka Euroopa Kohtu praktikas (nt otsus C-630/17 p 87, 88), mille kohaselt tuleb „tarbija“ mõistet tõlgendada kitsalt, lähtudes selle isiku positsioonist konkreetsetes lepingus ning arvestades lepingu olemust ja eesmärki, mitte isiku subjektiivset olukorda, kuna sama isikut võib teatavate tehingute suhtes pidada tarbijaks ja teiste tehingute suhtes majandus- või kutsetegevuses tegutsejaks. Lepingud, mis on sõlmitud väljaspool igasugust majandus- ja kutsetegevust ja vastavaid eesmärke, nendest sõltumatult ning mille ainus eesmärk on eratarbimise käigus rahuldada üksikisiku isiklikke vajadusi, kuuluvad tarbija kui nõrgemaks peetava poole kaitsmisega ette nähtud erinormide kohaldamisalasse, samas kui selline kaitse ei ole põhjendatud lepingute puhul, mille eesmärk on kutsetegevus (nt otsus C-498/16 p 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

Kostja tegi hageja veebilehel mitmeid tehinguid, mille eesmärk oli tokenite (krüptoraha) ostmine. Krüptoraha ostmine (nagu ka aktsiate või osuühingu osade omandamine) ei ole isiku tegevus tarbijana. See on tema majandus- ja kutsetegevus (tavapäraselt eesmärgiga saada tulu). Kuivõrd kostja ei tegutsenud tarbijana, ei laiene temale tarbijakaitsese sätteid.

Maakohus tuvastas, et kostja on 9 erineva ühingu juhtorgani liige ja osanik, millest suurem osa tegelevad varade ostu ja edasimüügiga, finantsteenuste pakkumisega ja/või finants- ja ärialase nõustamisega. Seega seisnebki kostja majandus- ja kutsetegevus tehingute tegemises, mis on analoogsed käesolevas asjas vaidluse all oleva tehingutega. Kui see ka ei oleks kostja igapäevane majandustegevus, tuleks teda nende tehingute raames siiski käsitleda mitte tarbijana, vaid majandus- ja kutsetegevuses tegutsejana, sest see tegevus jääb olemuslikult tarbijana tegutsemise sfäärist välja.

Maakohus nõustus pooltega, et sõlmitud tehingute näol on tegu arvutivõrgu abil sõlmitava lepinguga VÕS § 62¹ tähenduses. Maakohus tuvastas asjas esitatud tõendi – video – alusel, et lepingu sõlmimise tehnilised etapid olid nähtavad hageja veebilehel ning tulenesid ühisrahastuse tingimustest, millega nõustumist kostja PBLT-de ostmise protsessis korduvalt kinnitas; lepingu tekstiks olevad tingimused olid ühisrahastuskampaania perioodil hageja veebilehel kättesaadavad; peale tasutava summa valimist küsis süsteem kinnitust, mille puhul tuli veel kord tingimustega nõustumist kinnitada ning taustal oli näha ka valitud summa; hageja veebilehel oli lepingu sõlmimine võimalik veebilehega samas keeles, st inglise keeles ja sellega oli täidetud nõue lepingu sõlmimiseks pakutavate keelte osas. Isegi kui hageja ei oleks nimetatud reegleid järginud, ei tooks see kaasa lepingu tühisust, kuna VÕS § 62³ eesmärk on välistada seaduse 2. ptk 5. jao sätetest kokkuleppeline kõrvalekaldumine tarbijaga sõlmitud lepingute puhul. Kuivõrd kostja ei ole neid tehinguid tehes käsitletav tarbijana, ei tooks ka tingimuste järgimata jätmise kaasa tehingu tühisust.

Kostja sõnumitest hagejale järeldas kohus, et kostja soov lepingust vabaneda oli seotud sellega, et krüptoraha väärtus langes. Krüptoraha puhul on väärtuse oluline kõikumine tavapärane. Vara väärtuse langus on risk, millega kostja pidi lepingu sõlmimisel arvestama ja mille eest müüja ei vastuta. Sellele riskile oli ühisrahastuses osalemise üldtingimuste punktides 8.3.d-e viidatud.

Eeltoodust tulenevalt kuulus hagi rahuldamisele.

Asja materjalidest ei nähtu, et pooled oleksid sõlminud kokkuleppe loodava Polybius panga aktsiate müügiks. Maakohus tuvastas, et kostja ei andnud raha hagejale üle mitte alusetult (aktsiate müügilepingu sõlmimise ootuses), vaid kandis summad üle müügilepingute alusel - tasuks tokenite eest, mis on talle üle antud. Puuduvad VÕS § 1028 lg-s 1 sätestatud eeldused. Seega puudub kostjal õigus nõuda raha tagastamist alusetu rikastumise sätete alusel. Kuivõrd maakohus jätab põhinõude selle alusetuse tõttu rahuldamata, jääb rahuldamata ka kõrvalkulude nõue.

Apellatsioonkaebus

5. Apellatsioonkaebuses palub kostja tühistada maakohtu otsuse ja teha asjas uus otsus, millega jätta hagi rahuldamata ja rahuldada vastuhagi, samuti jätta menetluskulud hageja kanda.

Kostja sai aru, et hageja asutab panga ja kostjal on võimalik asutatava panga aktsiad osta. Aktsiate ostmise kohta müügilepingu sõlmimise ootuses kandis kostja hagejale 64 120 eurot, kuid leping jäi poolte vahel sõlmimata ja aktsiad ei ole kostja siiani saanud. Puudub vaidlus, et hageja tegeles panga asutamisega, mida kajastati laialdaselt meedias.

Kohtuistungil viidi läbi kaks vaatlust, millega ei tuvastatud, et visuaalselt oleks olnud võimalik näha tingimusi, nendega tutvuda ja nõustuda. Seetõttu on ebaõige, et kostjal olid tingimused kättesaadavad ja kostja nendega nõustus.

Hageja esitas pakkumuse ja nõustumuse tõendamiseks väljatrükid, millest väidetavalt üks on pakkumus ja teine nõustumus. Tegemist on allkirjata koodide jadadega, mille sisu ei ole tuvastatav. Nendel puudub kostja nimi ja allkiri, samuti ei ole võimalik aru saada, kes on tahteavalduse tegija, kes on tahteavalduse adressaat ja mis on tahteavalduste sisuks. Kõnealuseid väljatrükke ei saa pidada pakkumusteks ja nõustumusteks ka seoses krüptoraha eripäraga. Sõltumata sellest, kas tehingu objektiks on krüptoraha või midagi muud, peab lepingu sõlmimisel olema pakkumuse/nõustumise puhul selge, kes on selle esitaja, kes on adressaat, mis on tahteavalduse sisu ja tõendatud peab olema isiku poolt selle tahteavalduse tegemine. Hageja ei ole väidetavat pootevahelist lepingut kohtule esitanud.

Kostja kui tarbijaga ei saanud hagejaga kehtivat lepingut sõlmida ja see leping oleks tühine. Kostja ei ole krüptoraha ega panga aktsiate kauplemisega enne tegelenud ja maakohus ei ole tuvastanud, et krüptorahaga kauplemine oleks kostja majandus- või kutsetegevuseks. Ostutehingud tehti hageja ja kostja vahel kahe päeva jooksul. Ei ole võimalik asuda seisukohale, et kostja püsivalt krüptorahaga või panga aktsiatega kaupleks. Seetõttu ei saa kostjat tarbijaks pidada.

Lepingut hageja ja kostja vahel ei sõlmitud. Kui pooled sõlmisid müügilepingu, siis on tegemist tühise tehinguga, sest tehingu tingimused rikuvad võlaõigusseaduses sätestatud tarbijakaitse sätteid. Tühisel tehingul ei ole algusest peale õiguslikke tagajärgi ja tehingupooled kohustuvad

tehingu alusel saadu tagastama. Hageja kohustub kostjale tagastama 64 120 eurot. Vastuhagi kuulub rahuldamisele.

Vastus apellatsioonkaebusele

6. Hageja vaidleb apellatsioonkaebusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata. Menetluskulud palub hageja jätta kostja kanda.

Ringkonnakohtu seisukoht

7. Ringkonnakohus leiab, et maakohtu otsuse tühistamiseks puudub alus, mistõttu jääb apellatsioonkaebus rahuldamata ja kohtuotsus muutmata (TsMS § 657 lg 1 p 1).

8. Kolleegium nõustub maakohtu otsuse põhjendustega ja neid ei korda (TsMS § 654 lg 6). Vastuseks apellatsioonkaebuse väidetele vastab ringkonnakohus järgmist.

9. Maakohus tuvastas õigesti tokenite ostupakkumiste väljatrüki, virtuaalraha ülekannete väljavõtte, kostja tokenite konto väljatrükiga ja hageja pangakonto väljavõttega, et hageja ja kostja sõlmisid lepingud tokenite ostmiseks, st kostja tasus hagejale kokku 64 120 eurot ja sai selle eest vastu 8549,33 PLBT-d. Nimetatud tõendite alusel on selge, kelle vahel leping sõlmiti, sest selged on nii pakkumuse esitaja, adressaat, tahteavalduse sisu kui ka selle tegemine. Põhjendatud ei ole apellandi seisukoht, et pooltevahelist lepingut ei ole kohtule esitatud. Maakohus tuvastas õigesti, et tingimuste näol on nende aktsepteerimisel tegemist poolte lepinguga. Tokenite müügilepingu sõlmimiseks võib teha tahteavalduse sarnaselt teiste võlaõiguslikke lepingutega tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 68 lg-st 1 tulenevalt mis tahes viisil. Seega võib lepingu lugeda sõlmituks nii otseste tahteavalduste vahetamise teel kui ka kaudsete tahteavaldustega. Seejuures peab poolte tahe olema äratuntavalt väljendatud (RKTko nr 3-2-1-109-11). Käesoleval juhul on poolte tahe äratuntavalt selgelt väljendatud.

10. Maakohtu sedastus, mille kohaselt ei ole krüptoraha omanik tehingutes nähtav, ei oma tähendust hageja ja kostja vahelise ostumüügilepingu sõlmimise seisukohalt, kus tehingu pooled on selgelt tuvastatavad. Maakohus on ilmselt pidanud silmas tehingute tegemisel krüptorahaga tasumist.

11. Ei ole vaidlust, et hageja tegeleb panga asutamisega ja ei saa välistada, et kostjal võis olla subjektiivne soov omandada tulevikus loodava panga aktsiaid. Lepingu jõustumiseks on siiski olulised poolte vastastikused samasisulised tahteavaldused ja leping on sõlmitud siis, kui pooled on saavutanud konsensuse (VÕS § 9 lg 1). Puuduvad asjaolud ja tõendid, et hageja oleks sellise pakkumise kostjale teinud, seega polnud võimalik kostjal ka sellise pakkumuse ootuses makseid hagejale teha.

12. 08.05.2019 kohtuistungil protokollist (tl 111-114) ja veebilehe vaatlusprotokollist (tl 115) saab järeldada, et lepingu tingimused ei avanenud maakohtu istungil. Ringkonnakohtu istungil need avanesid. Samuti oli ringkonnakohtu istungil vaadeldud videost näha, et nendes viidati üldtingimuste põhipunktidele, videos oli näha vaidlusalust linki ja seda, et kui lingi peale hiire kursoriga mindi, siis muutus link aktiivseks. Tõsikindlat järeldust maa- ja ringkonnakohtu vaatluse põhjal teha ei saa, et konto registreerimislehel tingimused kohtumenetluse ajal alati avanevad. Samas ei oma see tulenevalt poolte väidetest määravat tähendust asja lahendamisel. Kostja ei ole väitnud, et konto registreerimise või ostude sooritamise ajal lingil klikkimisel link ei avanenud. Maakohus on õigesti tuvastanud veebiarhiivi kuvatõmmisega 2017. aastast, video ja istungil toimunud vaatlustega, et link oli olemas ja kostja pidi kinnitama nii konto registreerimiseks kui ka iga ostu korral tingimustega nõustumist. Asjas ei ole tuvastatud, et

kostja pidi lingi ka avama, et saada kontot registreerida. Kostja väide, et ta ei näinud tingimusi registreerimisel, võib olla õige, kui kostja lingil ei klikkinud ega seda ei avanud. Tingimustega tegelikult tutvumata jätmine jääb kostja riisikoks, kui tal selline võimalus iseenesest oli, aga ta seda ei kasutanud.

13. Kolleegium nõustub maakohtu põhjendustega, et kostja näol ei ole tegemist tarbijaga. Asjakohane ei ole kostja väide, et ta ei ole panga aktsiate ostmisega varem tegelenud, sest vastava tehingu tegemine poolte vahel tuvastamist ei leidnud. Kui kostja ei ole varem kaubelnud krüptorahaga, ei võimalda see väita, et ta on konkreetse tehingu suhtes tarbija. Krüptoraha defineeritakse kui hajussüsteemina üles ehitatud makse- ja valuutasüsteemi, kus ülakanded on krüpteeritud ja allkirjastatud, kus ühikute emiteerimine on matemaatiliselt kontrollitud ning mille usaldusväärsus tagatakse süsteemisiseselt spetsiaalse konsensuse saavutamise algoritmiga (<https://www.kryptoraha.ee/wp-content/uploads/2015/02/Memo-Bitcoin-Eestis-2015-01-14-final.pdf>). Seega on tegemist maksevahendiga, millesse on võimalik investeerida tulu saamiseks. Kostja kutse- ja majandustegevuseks on maakohtu tuvastatu kohaselt tegelemine varade ostu ja edasimüügiga, finantsteenuste pakkumisega ja/või finants- ja ärialase nõustamisega. Kostja ei ole eitanud, et tema tegevus on selles osas järjepidev ja tema eesmärgiks on kasu saamine. Põhjendatud on maakohtu seisukoht, et kostja igapäevane majandustegevus seondub analoogsete tehingute tegemisega. Asjaolu, et vaidlusalused tehingud tegi kostja lühikese perioodi jooksul, ei oma vaidluse lahendamisel seetõttu tähendust.

14. Seoses apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmisega jäävad hageja menetluskulud apellatsiooniastmes kostja kanda (TsMS § 171 lg 1). TsMS § 174 lg 3 alusel määrab ringkonnakohus kindlaks väljamõistetavad menetluskulud apellatsiooniastmes.

14.1. Hageja on esitanud oma menetluskulude nimekirja, milles taotleb kostjalt lepingulise esindaja kulude katteks 6709,20 euro väljamõistmist (sh käibemaks). Esindajatasu osas palus hageja lisaks välja mõista kohtuistungi kulu vastavalt istungi kestusele. Hageja kinnitab, et ta ei ole käibemaksukohustuslane (TsMS § 174 lg 10). Hageja kinnitab, et kaks esindajat ei ole tegevusi dubleerinud.

14.2. Vastustajale osutatud õigusabiteenuse sisuks on kohtuotsuse sisuline analüüs ja e-kirjavahetus kliendiga 1,1h; apellatsioonkaebuse ja ringkonnakohtu määruse analüüs ning kliendi teavitamine 2,7h; vastuse koostamine apellatsioonkaebusele koos kliendiga kohtumisega ja vastuse kohtule esitamisega 23,9h; kohtule e-kirja saatmine seoses toimikuga tutvumisega ja istungiks ettevalmistumine ning kõne kliendiga 5,6h. Hageja esindajate keskmine tunnihind on 167,90 eurot, millele lisandub käibemaks.

14.3. Apellant leiab, et vastustaja menetluskulud on ülepaisutatud (apellatsioonkaebusega tutvumise ja sellele vastamise ja kohtuistungiks ettevalmistamise osas) ja põhjendatud ajakulu on 13,3h. Samuti on tunnitasu 201,48 eurot (koos käibemaksuga) ülepaisutatud ja apellant peab mõistlikuks tunnitasuks 140 eurot + käibemaks ehk 168 eurot.

14.4. Vastustaja taotlus menetluskulude väljamõistmiseks apellandilt kuulub rahuldamisele osaliselt. Arvestades kohtuotsuse, apellatsioonkaebuse, ringkonnakohtu menetlusse võtmise määruse ja apellatsioonkaebuse sisu ja mahtu, vastuses apellatsioonkaebusele suures ulatuses varasemate seisukohtade kordamist, on nende analüüsiks ja kliendiga kooskõlastamiseks vajalikuks ja põhjendatud ajakuluks 20h. Arvestades asjaolu, et tegemist oli väikese mahuga ja keskmiselt keeruka kohtuvaidlusega, on istungiks ettevalmistumise aeg põhjendatud 1h

ulatuses. Kohtuistung kestis protokollis kohaselt 1,3h. Kokku on hageja vajalik ja põhjendatud ajakulu 22,3h.

14.5. Esindajate keskmine tunnihind 167,90 eurot + käibemaks ei ole vaidluse asjaolusid arvestades mõistlik. Kolleegium nõustub apellandiga, et mõistlik tunnitasu arvestades asja keskmist keerukust on 140 eurot, millele lisandub käibemaks, seega 168 eurot. Kokku on vastustajale hüvitatavate menetluskulude suuruseks $22,3 \times 168 = 3752$ eurot, mis kuulub väljamõistmisele apellandilt.

14.6. Lähtudes TsMS § 177 lg-st 4 märgib kohus vastavalt hageja taotlusele otsuse resolutsioonis, et hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt tuleb alates otsuse jõustumisest kuni selle täitmiseni tasuda viivist VÕS § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud ulatuses.

/allkirjastatud digitaalselt/
Margo Klaar

/allkirjastatud digitaalselt/
Ele Liiv

/allkirjastatud digitaalselt/
Peeter Pällin